

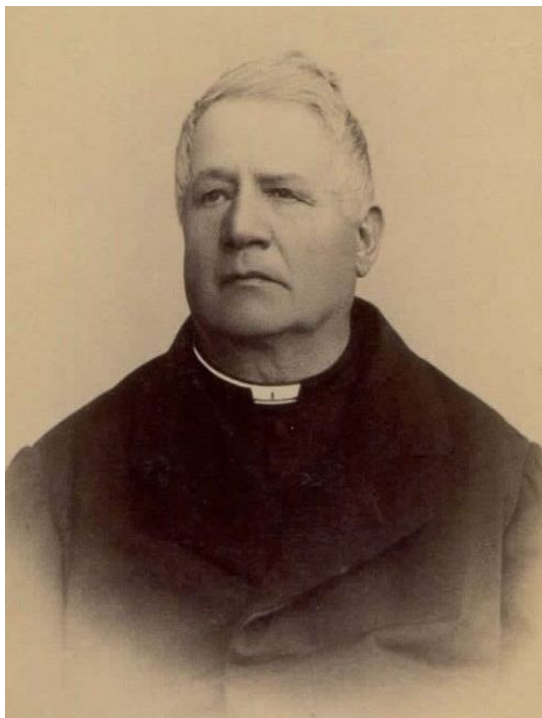

Domorodna Skupnost Zedinjenih
Slovenskih Dežel - DSZSD

Trstenjakov zbornik

Zbornik o velikem domorodcu in rodoljubu Davorinu Trstenjaku, ki je živel in delal v 19. stoletju, prinaša prispevke udeležencev znanstvenega simpozija ob 200-letnici rojstva Davorina Trstenjaka v Svetem Juriju ob Ščavnici.

Trstenjak je bil leposlovec, zgodovinar, etnolog, arheolog, mitolog, etimolog in prvi predsednik Društva slovenskih pisateljev ter ustanovni član Slovenske matice. Bil je tudi najplodovitejši slovenski pisec 19. stoletja.

Uvrščamo ga med tiste slovenske razumnike 19. stoletja, ki so razmišljali in delovali ne samo na omejenem področju, ampak tudi politično in državotvorno. Sodi med trojico velikih mož slovenstva tedanje dobe, ki jo tvorijo Jernej Kopitar, Franc Miklošič in Davorin Trstenjak, pri čemer sta kar dva izmed njih doma s prleškega območja. Žal je življenjsko delo vseh treh krivično zamolčano, predrugačeno in napačno predstavljeno, zato želimo s tem zbornikom vsaj malo približati Davorina sedanjim rodovom Slovencev.

Zavedal se je prelomnega časa, v katerem je živel in z utemeljevanjem, da smo Slovenci kot domorodci in staroselci od nekdanj živeli na tem ozemlju, postavil naš narod v enakopravni položaj z drugimi evropskimi narodi in v skladje s politično idejo Zedinjene Slovenije. Trstenjakovo preučevanje narodoslovja, bajeslovja, narodne ustvarjalnosti in lastnega izvora ni zaostajalo za preučevanjem pri drugih narodih v Evropi v prvi polovici 19. stoletja in je temu enakovredno. A njegovo raziskovalno delovanje na področju etnologije je bilo še kako pomembno tudi za dvig narodove samozavesti in gojenje narodne samobitnosti.

Na začetku zbornika so predgovori, ki so jih napisali soorganizatorji simpozija in spominske slovesnosti: Miroslav Petrovič, tedanji župan Občine Sveti Jurij ob Ščavnici; Tone Peršak, tedanji minister za kulturo; Lojze Kozar ml. generalni vikar, Ivan Fras, tedanji podžupan in Franc Čuš, predsednik Kulturnega društva za zaščito naravne in kulturne dediščine.

Sledijo prispevki o Trstenjakovem rodu in življenjski poti, njegovem družbenem in javnem delovanju: Neustrašeni Slovenec, dr. Stane Granda; Davorin Trstenjak po marčni revoluciji, ddr. Igor Grdina; Trstenjakov boj za čast in slavo slovenskega naroda, Franc Krnjak; Trstenjakov in Korošakov rod iz Kraljevcev, Ivan Fras; Kraji Trstenjakove življenjske poti, ddr. Ivan Rihtarič. Pomen njegovega raziskovalnega dela je predstavljen v dveh prispevkih, v katerih sta avtorja prikazala izbrana dela, Andrej Šiško iz zgodovinskega in dr. Duša Krnel Umek iz etnološkega področja.

Sledita bibliografija Trstenjakovih del, ki jo je sestavil Drago Samec in arhivski viri o njem v Pokrajinskem arhivu Maribor, ki jih je uredil mag. Jure Maček.

Trstenjak se je poleg vsega že naštetega, kot domorodec in rodoljub ukvarjal tudi s tedanjimi aktualnimi političnimi vprašanji, ki so zadevala slovenski narod. Poglejmo eno tovrstnih vprašanj, ki neverjetno spominja tudi na današnji čas. Novo ustavo iz leta 1849 je Trstenjak sprejel sila negativno: »Mi smo skoz podeljene nove ustave pa sila daleč nazaj postavljeni. Lepo nam je naša narodna reč stala, ali naenkrat jo Stadion in Švarcenberg pogrezneta. Kaj bomo zdaj začeli? Kterega pravila v politiki se deržali? Na kakšni način domorodce v deželni in deržavni zbor spravili?« Upal je, da bo parlamentarizem še deloval, vendar se je motil. Kljub temu je prej kot večina spoznal, da bo nova ustava onemogočila politično prihodnost Slovencev. Rezultat vsega tega se je nazadnje pokazal po njegovi smrti, v razpadu Avstro-Ogrske po koncu druge svetovne vojne. Veliko vprašanje pa je ali smo se Slovenci iz vsega tega sploh kaj naučili?

V pričujočem zborniku je predstavljen vsaj del Trstenjakove bogate dediščine, ki je bila pozabljena ali zamolčana, z upanjem, da bo to spodbuda k novim raziskavam njegovega dela in del iz njegovega časa.

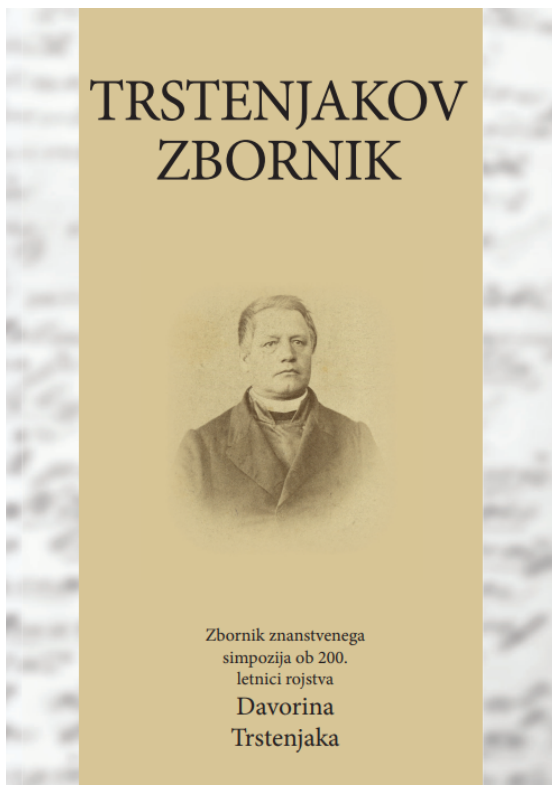
Brez izjemnega prispevka Davorina Trstenjaka, bi slovenski domorodci danes nedvomno ne imeli toliko gradiva in zbranih dejstev, na katere se lahko vselej sklicujemo in jih tvorno uporabimo pri svojem delu in življenju v domorodni skupnosti. Trstenjakov zbornik zato sodi v sleherno slovensko domorodno družino.

200-letnica rojstva Davorina Trstenjaka

»Res! stvar sama po sebi in čast našega starega, velikega in žal! mnogoterno napačno poznanega naroda je vredna, da se trudijo in pote blagodušno domorodci o nji.« (Davorin Trstenjak).

DSZSD

Mlinska ulica [22], [2000] Maribor,
Dežela Štajerska

info@domorodnaskupnost.si

041 573 663

www.domorodnaskupnost.si

DSZSD